

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

<i>Stanisław Dubisz</i> : Sytuacja języka polskiego w świecie	5
<i>Miroslaw Dawlewicz</i> : Sytuacja języka polskiego na dawnych Kresach północno-wschodnich	13
<i>Natalia Szumlańska</i> : Sytuacja języka polskiego na Ukrainie	33
<i>Irena Putka</i> : Język polski we Włoszech i w północno-wschodnich regionach Francji	49
<i>Beata Katarzyna Jędryka</i> : Sytuacja języka polskiego w USA i w krajach angielskojęzycznych	75
<i>Joanna Lustanski</i> : Język współczesnej Polonii kanadyjskiej a norma językowa – rozważania wstępne	84

OBJAŚNIENIA WYRAZÓW I ZWROTÓW

<i>Beata Nowakowska</i> : O częstce <i>lumpen-</i>	101
--	-----

SŁOWNIKI DAWNE I WSPÓŁCZESNE

<i>Krystyna Długosz-Kurczabowa</i> : <i>Wielki słownik etymologiczno-historyczny języka polskiego</i>	112
---	-----

SPRAWOZDANIA, UWAGI, POLEMIKI

<i>Witold Mańczak</i> : Etymologia nazwiska <i>Czajer</i>	118
---	-----

RECENZJE

<i>Wanda Decyk-Zięba</i> : Halina Pelcowa, <i>Słownik gwar Lubelszczyzny</i> , t. I, <i>Rolnictwo</i> , Lublin 2012	119
<i>Alina Kępińska</i> : Agnieszka Słoboda, <i>Liczebnik w grupie nominalnej średniowiecznej polszczyzny. Semantyka i składnia</i> , Poznań 2012	122

CONTENTS

PAPERS AND DISSERTATIONS

<i>Stanisław Dubisz</i> : The situation of the Polish language in the world	5
<i>Mirosław Dawlewicz</i> : The situation of the Polish language in the former North-Eastern Borderlands	13
<i>Natalia Szumlańska</i> : The situation of the Polish language in Ukraine	33
<i>Irena Putka</i> : The Polish language in Italy and in north-eastern regions of France	49
<i>Beata Katarzyna Jędryka</i> : The situation of the Polish language in the USA and in English-speaking countries	75
<i>Joanna Lustanski</i> : The language of the contemporary Polish community in Canada versus norms of language – preliminary discussions	84

EXPLANATIONS OF WORDS AND EXPRESSIONS

<i>Beata Nowakowska</i> : About the particle <i>lumpen-</i>	101
---	-----

OLD AND CONTEMPORARY DICTIONARIES

<i>Krystyna Długosz-Kurczabowa</i> : <i>Wielki słownik etymologiczno-historyczny języka polskiego (The great etymological and historical dictionary of Polish)</i>	112
--	-----

REPORTS, COMMENTS, POLEMICS

<i>Witold Mańczak</i> : Etymology of the surname <i>Czajer</i>	118
--	-----

REVIEWS

<i>Wanda Decyk-Zięba</i> : Halina Pelcowa, <i>Słownik gwar Lubelszczyzny (Dictionary of the Lublin region dialects)</i> , vol. I, <i>Rolnictwo (Agriculture)</i> , Lublin 2012	119
<i>Alina Kepińska</i> : Agnieszka Słoboda, <i>Liczebnik w grupie nominalnej średniowiecznej polszczyzny. Semantyka i składnia (The numeral in the nominal group of medieval Polish. Semantics and syntax)</i> , Poznań 2012	122

PORADNIK JĘZYKOWY

MIESIĘCZNIK ZAŁOŻONY W R. 1901 PRZEZ ROMANA ZAWILIŃSKIEGO

ORGAN TOWARZYSTWA KULTURY JEZYKA

Zarząd Główny, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa

<http://www.tkj.uw.edu.pl>

W ZESZYCIE

– Język polski występuje w dwóch podstawowych wspólnotach komunikacyjnych: zwartej wspólnocie w kraju i w diasporycznej wspólnocie poza jego granicami. Jego sytuacja za granicą jest bezpośrednio uzależniona od przemian, które zaszły w okresie dziejów najnowszych w latach 1939–1945–1990–2000.

– Na obszarze dawnych Kresów północno-wschodnich (Litwa, Łotwa, Białoruś) kształt polszczyzny wiąże się z funkcjonowaniem instytucji integrujących polską mniejszość narodową – szkoły, kościoła, mediów, placówek kulturalnych. Szkoła jest tu najważniejsza, pozwala zachować subkod pisany jako nośnik kultury wysokiej.

– Na Ukrainie sytuację języka polskiego w ostatnim 20-leciu determinują dwa czynniki: dynamiczny rozwój nauczania języka polskiego jako rodzimego i jako obcego oraz wyraźne zmniejszenie się liczby osób deklarujących polskie pochodzenie, co ogranicza mobilność polskiej grupy etnicznej.

– We Włoszech i północno-wschodnich regionach Francji sytuacja polszczyzny znajduje podstawy w emigracji z okresu 20-lecia międzywojennego. Zachodzą tu zarówno procesy interferencji, integracji i asymilacji, jak i kultywowanie polskości oraz propagowanie języka polskiego jako kodu zbiorowości polonijnej.

– W krajach angielskojęzycznych (USA, Kanada, Australia, Irlandia, Wielka Brytania) język polski występuje w zbiorowościach polonijnych jako kod prymarny oraz jako kod drugi. Jego status jest uzależniony od liczebności tych zbiorowości, oświaty polonijnej oraz mobilności innych grup etnicznych w tych państwach.

– Oceny normatywne nie dotyczą części wariantów języka Polonii, gdyż rozwijają się jedynie w planie uzusu. Zastosowanie propozycji normy wielopoziomowej (na przykładzie języka Polonii w Kanadzie) stanowi nową propozycję opisu polszczyzny poza granicami kraju.

Język polski poza granicami kraju – język w diasporze – sytuacja języka w otoczeniu obcojęzycznym – kierunki rozwoju polszczyzny za granicą – język prymarny – język wtórny – język polonijny – interferencje językowe – kontakt językowy i kulturowy – norma i uzus w opisie języka Polonii.

Red.